

УДК: 338.432(477)

БІЛЕЦЬКА Наталія Вікторівна

кандидат економічних наук, професор

**ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДЕРЖАВНОГО
РЕГУЛЮВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ
УКРАЇНИ**

Досліджено трактування сутності державного регулювання у працях зарубіжних та вітчизняних вчених, вивчено його інструментарій. Проаналізовано проблематику державного регулювання АПК та запропоновано напрямки її вирішення.

Ключові слова: державне регулювання, аграрний сектор.

Researched interpretation of the essence of government regulation in the works of foreign and domestic scientists studied his instrument. Analyzed the problems of government regulation of agriculture sector and offered directions to solve them.

Keywords: government regulation, agriculture sector.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими і практичними завданнями. Аграрний сектор є особливою галуззю економіки держави, так як його розвиток значно впливає на рівень життя українського народу. В ньому задіяно близько 20 % зайнятого населення та виробляється 12-14 % валового внутрішнього продукту країни [4, с.8]. Оскільки Україна готується до вступу у СОТ, питання розвитку аграрного сектора має принципове значення для держави. Успішне вирішення завдань ефективного розвитку аграрного сектора економіки України, зростання його конкурентоспроможності за умов невирішеності світової продовольчої проблеми, набуває не лише суто національного, а й міжнародного значення. З огляду на це, досить важливу роль у розвитку аграрного сектора повинна відігравати держава, проводячи реформи галузі та створюючи умови для ефективного виробництва сільськогосподарської продукції. Але, поки що, аграрна реформа не дала очікуваного результату, суттєво не підвищила обсяги та ефективність аграрного виробництва, раціонального використання його земельно-ресурсного потенціалу і, як наслідок, забезпечення продовольчої безпеки країни. Проведені зміни не змогли стимулювати сталий розвиток сільськогосподарських підприємств.

Основні положення сучасних теорій державного регулювання в аграрному секторі, його проблемні питання та необхідність здійснення викладені в працях відомих вітчизняних та зарубіжних вчених, серед яких питання державного регулювання економіки в цілому та агропромислового комплексу зокрема розглядали А. Мюллер, А. Сміт, Д. Кейнс, І. Шумпетер, К. Маркс, М. Портер, М. Фрідман, М. Хью, П. Самуельсон, Ф. Енгельс, Ф. Ліст та інші. Українські вчені також досліджують зазначені питання. Зокрема, це академік АЕН України П. Саблук, академік УААН В. Месель-Веселяк, професор Б. Пасхавер та ін.

Мета та завдання написання даної статті – дослідити трактування поняття “державне регулювання” у працях зарубіжних та вітчизняних вчених, дослідити форми, методи, засоби та заходи державного регулювання економіки України, проаналізувати проблематику державного регулювання АПК та віднайти напрямки їх вирішення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Потреба в державному регулюванні економіки теоретично обґрунтована Дж. Кейнсом [5]. Його мета полягає у забезпеченні прибутковості капіталу та одночасно запобіганні соціальному вибуху, який може статися внаслідок безробіття, падіння рівня життя, інфляції та інших явищ.

До завдань державного регулювання аграрного сектору економіки України, на вирішення яких мають бути сконцентровані зусилля держави, слід віднести наступні (рис. 1):

Державне регулювання аграрного сектору економіки являє собою процес впливу на її розвиток, доповненням стимулів ринкового механізму і створенням, за рахунок цього можливості суб'єктам господарювання здійснювати прибуткову діяльність, покращувати свої конкурентні позиції. Воно є складовою системи державного регулювання економіки країни в цілому. Проте, існує досить широке трактування його сутності.

Зокрема, В. Мойсєєв [13] вважає, що державне регулювання агропромислового виробництва - це вплив держави на виробництво, переробку і реалізацію продукції, а також на виробничо-технічне забезпечення сільськогосподарського виробництва. Державне регулювання передбачає юридичну, організаційну, соціальну та іншу діяльність державних органів, направлену на створення умов для продовольчої безпеки країни, підвищення суспільного добробуту [13, с.29].

На думку Ю. Крупки [8], державне регулювання аграрного сектора - це форма державного впливу на агропромисловий комплекс країни шляхом встановлення та застосування державними органами правил, спрямованих на коригування економічної діяльності суб'єктів аграрного господарювання з метою досягнення сільським господарством максимальної ефективності для задоволення потреби населення у продуктах харчування, а промисловості - у сировині [8, с.160].

В. Крилов [7] вважає, що державне регулювання розвитку АПК являє собою систему економічного, організаційного, соціального, правового та політичного забезпечення державою сприятливого середовища для формування та розвитку стійкого відтворення сільського господарства з метою постійного задоволення потреб населення країни в продуктах харчування і товарах народного споживання, вироблених із сільськогосподарської сировини. Роль держави полягає в тому, щоб за допомогою науково обґрунтованих форм, методів, важелів підготовки та перепідготовки кадрів створити сприятливе середовище формування істотного відтворення ефективних суб'єктів ринкових відносин в АПК країни, її регіонах, підприємницьких структурах [7, с.2].

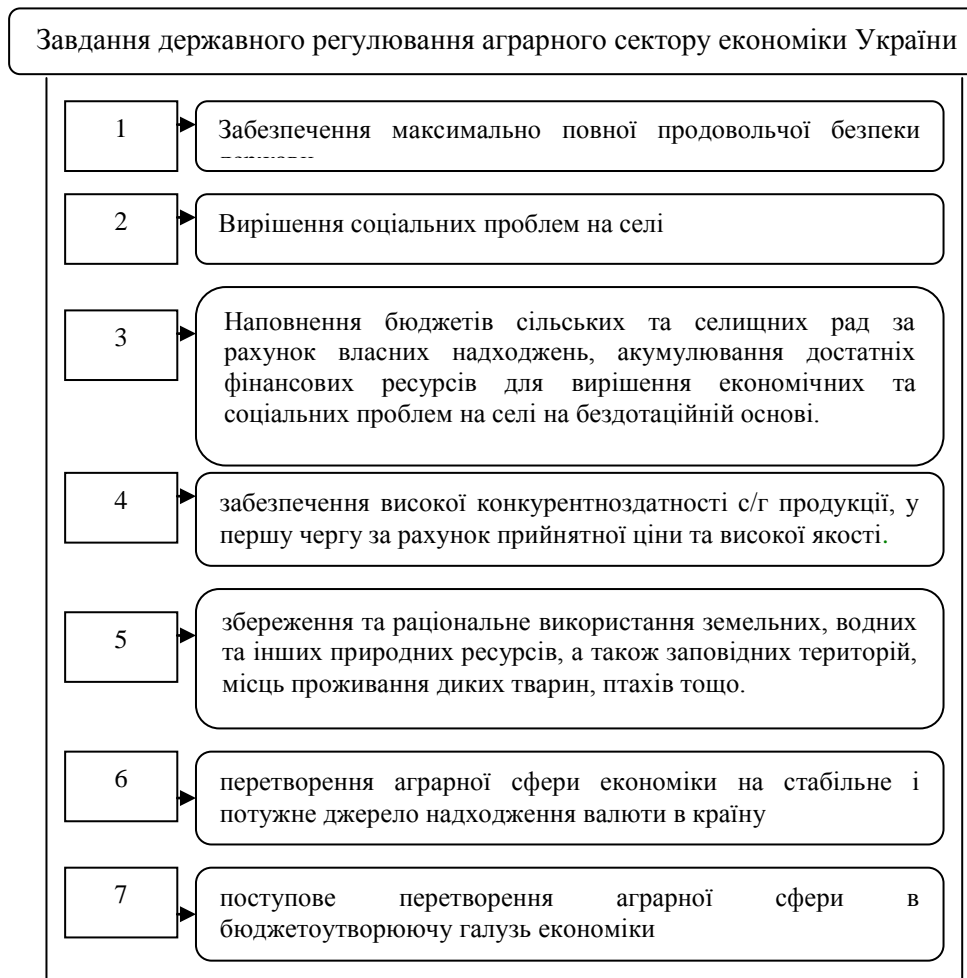

Рис. 1. Завдання державного регулювання аграрного сектору економіки

М. Латинін [9] вважає, що механізм державного регулювання розвитку аграрного сектора економіки – це спосіб дій суб'єкта регулювання, який ґрунтується на базових принципах і функціях, забезпечуючи за допомогою певних форм, методів і засобів ефективне функціонування системи державного регулювання для досягнення поставленої мети та розв'язання протиріч [9, с.31].

І. Сурай [17] вважає, що термін «державне регулювання аграрного сектора економіки» може розглядатися як частина державного управління аграрним сектором економіки, яке має проявлятися, передусім, через непрямі економічні важелі впливу за допомогою нормативно-правового забезпечення господарських процесів в аграрному секторі економіки [17, с. 48].

І. Архипенко [1] визначає державне регулювання аграрного сектора економіки як «опосередкований вплив держави на соціально-економічні процеси через закони і нормативні акти, підтримкою певного цінового, кредитного і податкового механізмів, механізму квотування експорту та імпорту, стимулювання ініціативи самих об'єктів управління, тобто «здійснюючи управління, держава регулює, а регулюючи – управляє» і

звертає увагу на те, що державне управління торкається підлеглих об'єктів, тоді як регулювання – переважно непідлеглих об'єктів» [1, с. 140].

Павлова Г.Є. [14] розглядає державне регулювання «як сукупність методів, форм, інструментів реалізації стратегії розвитку держави щодо виконання вимог СОТ на різних рівнях управління: об'єднання підприємств, суміжних галузей, регіональному та національному з пріоритетом забезпечення стійкого розвитку аграрного сектора» [14, с. 140].

Державне регулювання аграрного сектору національної економіки, як вважає А. Бейкун, можна визначити «як впорядковану адміністративно-, господарсько- та еколого-правовими нормами діяльність (що певним чином організована та врегульована) центральних, регіональних, місцевих та спеціалізованих уповноважених державних органів, що має нормативно окреслені статичні та вичерпні підстави, межі і форми державного втручання, і яка надає об'єктам регулювання можливість вибору бажаного і доцільного для них варіанту поведінки і спрямована на об'єднання і координацію зусиль суб'єктів та об'єктів для вирішення завдань політичного, економічного, екологічного наукового та соціального характеру з метою забезпечення продовольчої безпеки держави» [2, с. 12].

З проведених досліджень, державне регулювання аграрного сектору можна вважати однією із найважливіших складових державного регулювання економіки країни в цілому, яка через застосування притаманного їй інструментарію впливає на ефективність функціонування діяльності аграрних підприємств з метою досягнення ними необхідного рівня дохідності в умовах несприятливої ринкової кон'юнктури та зацікавленості у виробництві вигідних обсягів та асортименту якісної продукції для споживачів, яке забезпечує соціальну стабільність суспільства.

Викладення основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням одержаних наукових результатів. Ефективна реалізація політики розвитку аграрного сектору економіки досягається тоді, коли механізм державного регулювання формується на основі дотримання певних ключових принципів. На сьогодні не існує єдиного підходу до формулювання принципів державного регулювання аграрного сектору економіки. Проведені нами дослідження різноманітних їх класифікацій узагальнені у таблиці 1.

Таблиця 1

Класифікація принципів державного регулювання аграрного сектору економіки

Автор, джерело	Класифікація принципів
1	2
П. Саблук [57, с.60]	<ul style="list-style-type: none"> - принципи системності та комплексності; - принцип пріоритетності; - принцип опору на науку.
М. Латинін [35, с.28]	<ul style="list-style-type: none"> - принцип пріоритетності та аграрного протекціонізму; - принцип системності і комплексності; - принцип передбачуваності і прозорості; - принцип послідовності і справедливості; - принцип зрозумілості та ефективності; - принцип екологічної доцільності.
С. Кисельов [31, с.179]	<ul style="list-style-type: none"> - принцип аграрного протекціонізму - принцип поєднання економічних і соціальних цілей - принцип програмного регулювання
Г. Мостовий 44, с.300].	<ul style="list-style-type: none"> - принцип аграрного протекціонізму; - принцип поєднання економічних і соціальних цілей; - принцип поєднання індикативності і директивності; - принцип програмного управління; - принцип комплексності; - принцип поєднання добровільності й обов'язковості участі у програмах розвитку; - принцип єдності економічної політики держави стосовно аграрного сектора;
А. Діброва [25, с.488]	<ul style="list-style-type: none"> - принцип аграрного протекціонізму; - принцип цільового характеру заходів регулювання; - принцип гармонізації економічних інтересів сільськогосподарських товаровиробників, споживачів і держави; - принцип системності; - принцип ефективності; - принцип адресності; - принцип передбачуваності; - принцип прозорості; - принцип гарантованості; - принцип справедливості; - принцип послідовності; - принцип екологічної доцільності; - принцип дотримання міжнародних зобов'язань
Н. Шевченко [36, с.2].	<ul style="list-style-type: none"> - принцип законності; - принцип системності та комплексності заходів державного регулювання сільського господарства; - принцип передбачуваності і прозорості; - принцип послідовності і справедливості - принцип зрозумілості та ефективності - принцип ефективності; - принцип стабільності; - принцип адресності; - принцип мобільності державної підтримки аграрних товаровиробників; - принцип стимулювання; - принцип помірною протекціонізму розвитку сільського господарства; - принцип гарантування продовольчої безпеки; - принцип нарощування інвестиційного потенціалу та інноваційності; - принцип нарощування експортного потенціалу галузі; - принцип поєднання економічних та соціальних цілей.

Теорія та механізм регулювання регіональної економіки

Принципи державного регулювання реалізуються шляхом застосування відповідних форм та методів державного регулювання економіки і АПК зокрема. «Форми державного регулювання являють собою вид впливу держави на діяльність суб'єктів господарювання» [9].

Форми регулювання								
Інституційне	Бюджетно-податкове	Грошово-кредитне	Антимонополістично-конкурентне	Цінове	Інвестиційне	Зовнішньоекономічне	Екологічне	Соціально-економічне
Методи регулювання								
Нормативно-правові	Фінансово-економічні		Адміністративні	Організаційні		Науково-методичні		Інформаційно-освітні
Засоби регулювання								
Державне замовлення	Державне завдання	Ліцензування		Патентування		Квотування		
Сертифікація	Стандартизація	Застосування нормативів та лімітів		Встановлення державних фіксованих цін (тарифів)		Встановлення граничних рівнів цін (тарифів)		
Встановлення граничних відхилень від державних фіксованих цін (тарифів)	Надання інвестиційних пільг		Надання податкових та інших пільг		Надання дотацій і компенсацій		Надання цільових інновацій та субсидій	
Сфери регулювання								
Формування правил і процедури входження на ринок і виходу з нього суб'єктів господарювання, їх створення і ліквідації		Установлення дозвільної системи на проведення певного виду діяльності			Збереження та витрачання коштів і матеріальних цінностей суб'єктами господарських відносин		Стан і достовірність бухгалтерського обліку та звітності аграрних підприємств	
Свочасність та повнота обов'язкових платежів у бюджеті і державні цільові фонди		Формування правил щодо обсягу і процедури подачі обов'язкової звітності			Додержання суб'єктами господарювання кредитних зобов'язань перед державою і розрахункової дисципліни		Додержання податкової дисципліни та вимог валютного законодавства	
Ціноутворення з питань додержання суб'єктами господарювання державних цін на продукцію і послуги		Товарно-грошові відносини для контролю і обмеження грошових і товарних потоків			Стан конкуренції з питань додержання антимонополістично-конкурентного законодавства		Земельні відносини з використання і охорони земель	
Безпека виробництва, зайнятості і використання трудових ресурсів		Охорона і відтворення навколишнього середовища			Пожежна і санітарно-гігієнічна безпека		Дотримання стандартів, норм і правил, якими встановлено обов'язкові вимоги щодо умов здійснення господарської діяльності	

Рис. 2 Форми, методи, засоби і сфери державного регулювання розвитку аграрного сектора економіки України [9]

Натомість методи - це сукупність засобів, прийомів впливу державних органів на соціально-економічні процеси для досягнення поставлених цілей і завдань. Методи державного регулювання аграрного сектора доцільно розподіляти на нормативно-правові, фінансово-економічні, адміністративні, організаційні, науково-методичні та інформаційно-освітні. Слід зауважити, що у теорії державного регулювання АПК зустрічається різна класифікація форм, методів та засобів залежно від обраних критеріїв [3, с.172], проте більшість науковців пропонують саме таку класифікацію (рис. 2).

М.А. Латинін [9] вважає, що форми, методи та засоби, подані на рис. 2 «мають стати сьогодні основою механізму державного регулювання розвитку аграрного сектора економіки України в сучасних умовах господарювання» [9].

Світова практика державного регулювання аграрного сектора економіки засвідчила існування різних форм державного впливу на виробника. Так, високорозвинуті країни, які традиційно експортують сільськогосподарську продукцію (США, Канада, Австралія) і прагнуть зберегти своє місце на ринку, посилюють підтримку вітчизняного фермерства. Країни, які традиційно імпортують значну частину продуктів харчування (Японія, Норвегія, Австрія та ін.) прагнуть зменшити залежність від країн-експортерів, підтримуючи власного товаровиробника. На різних етапах економічного розвитку держави змінюють рівень підтримки (посилюють або зменшують) власного сільського господарства.

Нині функціонування механізму державного регулювання розвитку аграрного сектора України показує, що він базується на багатьох важелях перспективного характеру. Проте, не все так добре, як здається на перший погляд. «...Державні механізми регулювання розвитку аграрного сектора, які застосовуються сьогодні, досить часто є недієвими, недостатніми та такими, що не використовуються повною мірою як з об'єктивних, так і суб'єктивних причин», - стверджує науковець Латинін М.А. [9].

Недосконалість механізму державного регулювання підтверджує науковець А. Лопатинська, яка розглядає дане питання через призму проблем розвитку аграрного сектора України в сучасних умовах (табл. 2) [11].

Ми вважаємо, що ці проблеми обов'язково мають бути враховані у процесах державного регулювання та стратегічного планування, зокрема, при розробці стратегії розвитку аграрного сектора та його суб'єктів господарювання, адже їх наявність ще раз говорить про слабку систему державного регулювання «через відсутність стратегії розвитку галузі, послідовної державної політики щодо підтримки розвитку аграрного сектора, безсистемність і некомплексність розв'язання завдань аграрної реформи, відсутність зваженої державної політики розвитку села та механізмів її реалізації» [10, с.2].

Важливу роль у системі державного регулювання аграрного сектора економіки відіграє підтримка відповідного рівня цін і забезпечення цінової рівноваги в аграрному секторі.

Проблеми аграрного сектора України в сучасних умовах [11]

Вид проблеми	Сутність проблеми
1	2
Макроекономічні	Недостатня оцінка ролі аграрного сектора в економіці України
	Недосконалий механізм державного регулювання аграрного сектора
	Диспаратетні відносини аграрного сектора з іншими секторами національної економіки
	Відсутність налагоджених взаємовідносин між різними ланками аграрного сектора
	Недостатньо розвинена інфраструктура аграрного ринку
Макроекономічні	Недостатня оцінка ролі аграрного сектора в економіці України
	Недосконалий механізм державного регулювання аграрного сектора
	Диспаратетні відносини аграрного сектора з іншими секторами національної економіки
	Відсутність налагоджених взаємовідносин між різними ланками аграрного сектора
Мікроекономічні	Недостатнє інвестиційне забезпечення аграрних підприємств
	Обмеженість доступу аграрних виробників до кредитних ресурсів банків, а також подорожчання цих ресурсів
	Низька ефективність використання сільськогосподарських угідь
	Нерозвинена інфраструктура заготівлі й збуту агропродовольчої продукції
	Збільшення спекулятивного попиту на аграрну продукцію як з боку вітчизняних, так і зарубіжних інвесторів
	Зростання собівартості вирощеної та реалізованої агропродовольчої продукції
Природнокліматичні та екологічні	Зміна структури агроландшафтів
	Зменшення площі земель, придатних для ведення сільського господарства
	Дисбаланс між інтенсивним та екстенсивним розвитком аграрного сектора
	Забруднення й інтоксикація земельних і водних ресурсів
	Зменшення природного біорізноманіття
Соціально-економічні	Занепад села і його інфраструктури
	Недостатня увага держави до соціальних і економічних проблем сільського населення
	Зростання соціальної напруги на селі

Цінова політика в Україні поки що не має визначеної концепції. Існуюча система контролю за цінами неефективна і зводиться до виявлення динаміки фактичних цін та правильності їх визначення. Цінова ситуація в країні непрогнозована. Немає регіональних особливостей у цінових відносинах, незважаючи на відмінності в природнокліматичних та економічних умовах господарювання. «Державне регулювання цін в Україні здійснюється в умовах порівняно високого попиту на сільськогосподарську продукцію, продукти харчування та спаду виробництва. Наявна система цін не відшкодовує високих витрат на виробництво сільськогосподарської продукції» [18].

В Україні цінові інтервенції здійснюються переважно з метою недопущення росту цін, що призводять до збитків для аграріїв, у той час, як у практиці зарубіжних держав такий механізм застосовується для підтримання мінімального рівня цін. Така політика потребує значних витрат державного бюджету, як на забезпечення інституційної складової механізму (утримання Аграрного фонду), так і безпосередньо на цінові інтервенції [15].

У більшості країн світу система державного регулювання цін майже однакова і зводиться до запровадження нижніх і верхніх меж ціни, індикативних або умовних цін, які держава прагне підтримувати. Інструментом такого регулювання є політика скуповування або продажу продукції (товарна інтервенція). Така система цінового регулювання широко використовується у США на зернові культури, молоко, сир, масло та ін. Конгрес визначає рівень умовної ціни кожного виду сільськогосподарської продукції, і якщо ринкові ціни опускаються нижче від цього рівня, то продукти скуповує держава.

І. Колеснікова, досліджуючи досвід державного регулювання аграрних цін у деяких країнах ЄС стверджує, що останні є основним напрямком регулювання аграрного ринку. Так, в Польщі та Чехії, як зазначає автор, створені спеціальні державні агентства (фонди), які для підтримки ринкових цін і гарантування додаткового прибутку фермерам за спеціальною програмою здійснюють інтервенційні операції під час перенасичення відповідною продукцією внутрішнього ринку країни. Агентства також встановлюють експортні субсидії на експорт сільськогосподарської продукції. В Австрії державне регулювання цін здійснюється на основі закону «Про ціни», яким визначено види сільськогосподарської продукції, за якими встановлюються максимальні і мінімальні ціни. Регулювання цін на ринку молока, зерна і м'яса здійснюється через спеціально створені організації: молочний фонд, зерновий фонд, комісію по тваринництву і виробництву м'яса. Це самостійні адміністративні одиниці зі статусом юридичної особи (за винятком комісії), до складу яких входять представники Міністерства сільського і лісового господарства, Міністерства фінансів, Федеральної палати економіки. Вони визначають максимальний і мінімальний рівень цін на сільськогосподарську продукцію; регулюють пропозицію продукції на ринку; видають експортні та імпорتنі ліцензії; вирішують питання про надання експортних субсидій на продукцію. Жорстка державна політика щодо регулювання цін на сільськогосподарську продукцію реалізується в Японії, де держава намагається максимально знизити аграрний імпорту шляхом уведення високого рівня протекціонізму [6, с. 133].

Особливість політики ціноутворення в аграрній сфері країн Європейського Союзу полягає у врахуванні умов кризи надвиробництва сільськогосподарської продукції, що зумовлює потребу підтримки національних товаровиробників. В країнах - членах ЄС широко використовується державне субсидування експорту деяких видів сільськогосподарської продукції, яке має не економічне, а соціальне навантаження. Це робиться з метою уникнення розорення нерентабельних і малорентабельних господарств.

В Україні практично відсутня державна підтримка сільського господарства через субсидії чи мінімальні ціни на сільськогосподарську продукцію. Єдиною реально діючою формою підтримки сільського господарства є податкові пільги. Зменшення пільг поставить український сектор АПК у невигідне становище у порівнянні із підприємствами інших

країн. У ЄС щороку витрачається близько 57 млрд. євро на субсидії сільгоспвиробникам у рамках Спільної сільськогосподарської політики. В цілому на кожні 5 євро, що заробила галузь, держава доплачує 1 євро. У США діють прямі дотації фермам та оплата страхування втрати врожаю. Загальний обсяг допомоги сягає 20 млрд. дол. на рік. У Росії діє програма державної підтримки сільського господарства, яка передбачає компенсацію за добрива, корми, процентні ставки по кредитах та ін. «...В більшості розвинених країн поширеною є практика державного фінансування придбання засобів виробництва для сільського господарства. Так, у США встановлюються диференційовані ціни на дизельне паливо для фермерів. У Канаді податкові пільги і субсидії забезпечують фермерам ціну на паливо на рівні 50 – 60 % від роздрібноі. У країнах ЄС встановлені цінні дотації на придбання техніки, модернізацію ферм, меліорацію земель. У Китаї також під контролем держави перебувають ціни на ресурси та засоби виробництва для аграрного сектора [12]. Натомість в Україні практично відсутні програми прямих дотацій галузі чи підтримки мінімальних цін на продовольство. Обсяг субсидій у валовій доданій вартості сільського господарства в ЄС складає 21%, у США – 12%, в Росії – 11%, в Україні – менше 1%. Тому збереження податкових пільг є критично важливим для конкурентоспроможності галузі на зовнішніх ринках, однак податкові пільги для АПК завершуються у 2018 році [15].

Крім того, в Україні існує нерівномірний розподіл коштів на підтримку сільськогосподарських виробників. Більшість субсидій спрямовується великим підприємствам, в той час, коли саме малі та середні виробники виконують соціальну функцію забезпечення культурних та господарських традицій сільського розвитку, утримання зайнятості у сільській місцевості та вносять значний вклад у формування продовольчих ресурсів держави.

З огляду на проблематику державного регулювання вітчизняного аграрного сектора, ми пропонуємо наступні напрямки вирішення питань щодо його стану (рис. 3):

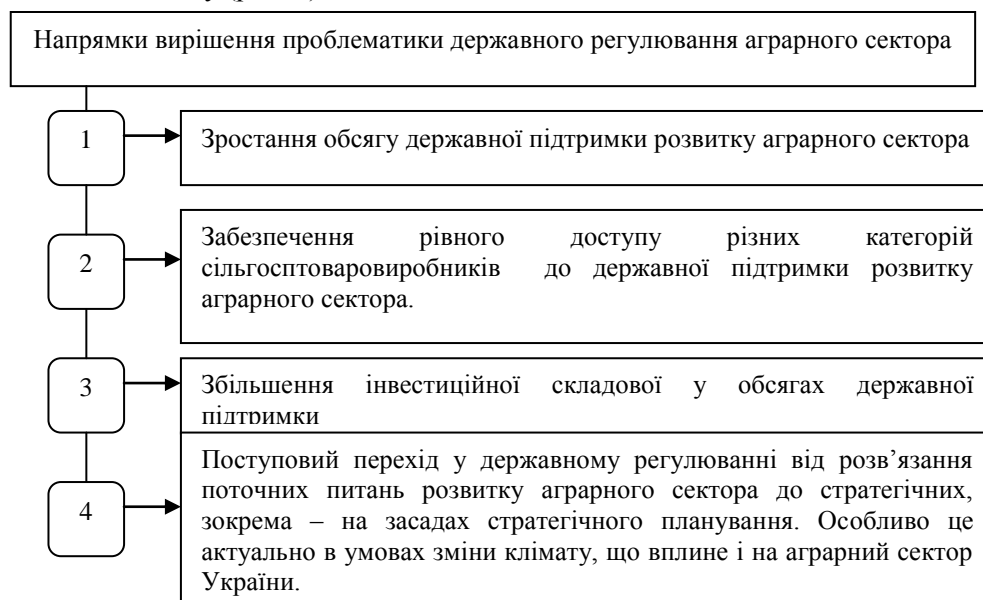

Рис. 3. Основні напрямки вирішення проблематики державного регулювання аграрного сектора України

Отже, як показали дослідження, державне регулювання розвитку вітчизняного аграрного сектора при його визначальній вагомості та важливості має окремі неузгодженості. Так, на нашу думку, не викликає сумніву необхідність збільшення обсягу державної підтримки сільгосптоваровиробників. Водночас, не менше значення має забезпечення прозорості та умов рівної доступності різних категорій господарств до державного фінансування.

Аграрна політика підтримки має бути більше сфокусована на питанні ефективності бюджетних програм підтримки, чіткому визначенні індикаторів для оцінки результативності кожної бюджетної програми, ніж на збільшенні бюджетного фінансування галузі [16, с. 202].

Висновки та перспективи подальших наукових досліджень. Проведені нами дослідження дали змогу вивчити особливості державного регулювання, а саме його сутність, мету, завдання інструментарій, проблемні питання, а також шляхи їх вирішення. Нами було запропоновано власне визначення державного регулювання аграрного сектора економіки України. Інструментарій механізму державного регулювання аграрного сектора згруповано та узагальнено на рис. 2 та у табл. 1.

Перелік проблемних питань, які існують сьогодні в агропромисловому комплексі, вказують на низьку ефективність функціонування механізму державного регулювання. Тому, на нашу думку, головні зусилля держави повинні бути спрямовані на зниження залежності внутрішнього продовольчого ринку від змін світової кон'юнктури. При цьому обмежений протекціонізм з боку держави має служити для створення умов для ефективного розвитку вітчизняного агропромислового комплексу з урахуванням ринкових законів.

Значну увагу з боку держави необхідно приділяти контролю та вирівнюванню цінової політики з метою стимулювання виробників. Цінові відносини повинні будуватися на поєднанні вільного ціноутворення і державного регулювання цін і формуванні їх під впливом попиту та пропозиції.

Список використаних джерел та літератури:

1. Архипенко І. «Аграрний сектор економіки» та державна аграрна політика» як наукові поняття у структурі світогляду суб'єктів державного управління/ Іван Архипенко // Держава і ринок. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/putp/2012-4/doc/3/03.pdf>
2. Бейкун А.Л. Чинна проблематика правового значення категорії «державне регулювання» з позиції необхідності забезпечення екологічно сприятливого режиму господарювання в аграрній сфері національної економіки / А.Л.Бейкун. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nauka.jur-academy.kharkov.ua/download/el_zbirk/2.2013/21.pdf
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови уклад, і голов, ред. В.Т. Бусел. — К.: Ірпінь: ВТФ "Перун", 2005. — 1728 с.
4. Гайдучський П.І. Аграрна реформа в Україні / П.І. Гайдучський, П.Т. Саблук, Ю.О. Лупенко та ін.; За ред. П.І. Гайдучького. – К.: ННЦ ІАЕ, 2005. – 424 с.
5. Кейнс Д. Кейнсіанское учение о государственном регулировании экономики. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://otherreferats.allbest.ru/economy/00258120_0.html

6. Колеснікова І.В. Проблеми розвитку аграрного сектора України та їх подолання / І.В. Колеснікова // Вісник СевНТУ: зб. наук. пр. Вип. 138/2013. Серія: Економіка і фінанси. — Севастополь, 2013. — с. 132-134
7. Крылов В. С. Государственное регулирование агропромышленного производства объективное требование рыночной экономики / В. С. Крылов // Достижения науки и техники АПК. — 2002. — №4. — С. 2-7.
8. Крупка Ю. М. Аграрне право України: Навч. посіб. / За наук. ред. Н. Р. Малишевої. — К.: Університет «Україна», 2006. — 160 с.
9. Латинін М. А. Теоретичні підходи щодо визначення механізму державного регулювання розвитку аграрного сектора економіки України / М. А. Латинін [Електрон. ресурс] // Державне управління : теорія та практика. — 2005. — №2. — Режим доступу : <http://archive.nbu.gov.ua/e-journals/Dutp/2005-2/>.
10. Латинін М.А. Удосконалення механізму державного регулювання розвитку аграрного сектора економіки України. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2007-1-1/doc/2/06.pdf>
11. Лопатинська А.Ю. Пріоритетність видів державного регулювання розвитку аграрного сектора економіки України. / А. Лопатинська // Інноваційна економіка 3'2013 [41]. Український науково-виробничий журнал. Серія: Економіка та інноваційний розвиток національного господарства. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://innoveconom.in.ua/archive/InnEco_3-41/17.pdf
12. Мозиас П. Внешнеторговая политика Китая в ВТО / П. Мозиас // Мировая экономика и международные отношения. — 2009. — № 12. — С. 64-68.
13. Моисеев В.Е. Теория государственного регулирования сельского хозяйства // Государственное регулирование сельского хозяйства: концепции, механизмы, эффективность. М. : ВИАПИ им. А. А. Никонова, «Энциклопедия российских деревень» —2005 — С. 28-29.
14. Павлова Г.Є. Державне регулювання аграрного сектору як складова системи регулювання економіки України / Г.Є. Павлова // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.rusnauka.com/33_DWS_2013/Economics/15_149177.doc.htm
15. Програма розвитку АПК України на період до 2020 року. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.uagra.com.ua/wp-content/uploads/2014/02/APK-STRATEGY_02.2014.pdf
16. Ринки реального сектора економіки України в інституціональному середовищі СОТ: кон'юнктура та інтеграція : [монографія] / В. О. Точилін, Т.О. Осташко, та ін.. за ред. д-ра екон. наук проф. В.О. Точиліна; НАН України, Ін-т екон. та прогнозів. — К., 2012. — 552 с.
17. Сурай І. Поняття державного управління аграрним сектором економіки України // Зб. наук. пр. НАДУ / За заг. ред. В.І. Лугового, В.М. Князева. — К. : Вид-во НАДУ, 2003. — Вип. 2. — С. 259-270
18. Швайка Л.А. Державне регулювання економіки./ Л. А. Швайка // Навчальний посібник / К.: Знання, 2006. — 435 с. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: [<http://www.info-library.com.ua/books-text-6001.html>]